

Eräiden valtuutettujen kirjallinen pyyntö valtuuston koolle kutsumisesta

Khall 04.10.2021 § 192

Valtuuston puheenjohtaja on vastaanottanut 29.9.2021 seitsemän valtuutetun kirjallisen pyynnön kunnanvaltuuston koolle kutsumisesta. Koolle kutsumista pyytävät valtuutetut katsovat, että valtuutulla on oikeus saada päätöksenteossa olevien tuulipuistojen maanomistajien kiinteistörekisteri tunnuksineen tietoonsa päätöksenteon tueksi.

Valtuuston puheenjohtaja on pyytänyt kunnan viranhaltijoita valmistelemaan asian kuntalain 94 §:n mukaan kiireellisesti ja Alavieskan kunnanvaltuuston kutsuttavan allekirjoituksellaan koolle keskustelemaan ja päättämään valtuutetun tiedonsaantioikeudesta.

Asian taustaa:

Kuntaliitto: Luottamushenkilön tietojensaantioikeus on julkisuuslaissa kaikkia koskevaa tietojensaantioikeutta laajempi.

Luottamushenkilöillä on keskeinen asema edustukselliseen demokratiaan perustuvassa kunnallisessa päätöksenteossa. Ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttävät luottamushenkilöt valtuustossa.

Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina, mutta jotka eivät ole vielä julkisuuslain mukaan julkisia. Poikkeuksen muodostavat salassa pidettävät tiedot.

Säännöksellä varmistetaan luottamushenkilön oikeus saada toimensa hoitamisessa tarpeelliset tiedot. Lähtökohtana on, että valtuutettu itse arvioi tiedontarpeensa.

Sen sijaan luottamushenkilö ei voi vaatia koonteja, yhteenvetoja tai selvityksiä. Tietojensaantioikeus ulottuu julkisiin ja "ei vielä julkisiin asiakirjoihin". Sanamuotonsa mukaan kuntalain 83 § ei velvoita antamaan esim. kopioita tai tulosteita; nähtäväksi antaminen riittänee.

Luottamushenkilö ei saa käyttää tietojensaantioikeuttaan väärin. Rikoslaisissa säädetään rangaistus salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta.

Valtuuston koolle kutsuminen

Kuntalain 94 §:n mukaan valtuusto kokoontuu päättäminaan aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi. Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti. Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava yleisessä tietoverkossa. Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti, jos kunta huolehtii, että tähän tarvittavat tekniset välineet ja yhteydet ovat käytettävissä. Lisäksi Alavieskan kunnanvaltuusto on päättänyt kokouskutsun julkaisemisesta paikallisessa lehdessä.

Maanmittauslaitokselta 21.5.2021 sähköpostitse saatu vastaus kunnalle omistajaselvitykseen

” Lain kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta (31.5.2002/453) mukaan kunnat voivat myydä KTJ:n otteita ja todistuksia. KTJ-tietopalvelu on Maanmittauslaitoksen tehtävä eli Maanmittauslaitos hoitaa myös mahdolliset omistajaselvitykset. KTJ-tiedot on luovutettu kunnille viranomaistehtävien hoitamiseksi ja KTJ-tietopalvelu ei ole kunnan viranomaistehtävä. ”
Edellä oleva kunnalle annettu sähköpostiviesti perustuu lakiin kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta: (29.11.2019/1187) 10 §

Tarkemmat määräykset:

”Maanmittauslaitos antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä kiinteistötietojärjestelmän ylläpitämisessä noudatettavasta teknisestä menettelystä, tietojen hakuperusteesta ja muista järjestelmän käyttöä koskevista ehdoista ja sen valvonnasta.”

Alla myös ote laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta:

6 § (18.1.2019/103)

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen Maanmittauslaitoksen on järjestettävä jokaiselle mahdollisuus saada Maanmittauslaitoksessa maksutta luettavakseen kiinteistötietojärjestelmässä olevat tiedot ja tehdä niistä muistiinpanoja. Maksua vastaan tietoja luovutetaan otteina, todistuksina ja muina tulosteina sekä teknisen käyttöyhteyden avulla. Jollei erityisestä syystä muuta johdu, voidaan tiedoista antaa maksua vastaan kopio sähköisessä muodossa. Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1

momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto, Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa tai muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. (29.3.2019/473)

Maanmittauslaitoksen mukaan henkilötietopyynnössä ei ole kyse vain otteesta vaan laajemmasta selvityksestä, joten kunnalla ei ole edellä perustuen oikeutta antaa tällaista listaa.

Winda Energy Oy:n 29.9.2021 antama vastine sähköpostitse valtuutettujen selvitys/tietopyyntöön

Winda Energy Oy on selvittänyt viimeisen viikon aikana mahdollisuuksia jakaa maanomistajien tietoja Alavieskan kunnanvaltuutettujen kanssa tukeakseen kunnanvaltuutettujen päätöksen tekoa.

Winda Energy ei kuitenkaan voi jakaa kunnanvaltuutettujen kanssa kyseistä aineistoa, Koska:

1) MML:n sopimuksessa Winda Energy:n tietojen käyttötarkoitukseksi on merkitty tuulivoiman kehittäminen ja rakentaminen. Tämän nojalla, Maanmittauslaitos on kieltänyt Winda Energy:ä jakamasta tietoja valtuutettujen pyytämään käyttötarkoitukseen.

2) Kiinteistönumero ja nimi muodostavat henkilökisterin.

Henkilötietojen luovuttaminen muodostaa riskin siitä, että menettely katsotaan EU:n tietosuojasetuksen ja tietosuojalain vastaiseksi. Tältä pohjalta Winda Energylle on ehdotettu toimintatavaksi tapauskohtaisen

luvan kysymistä tietojen jakamisesta jokaiselta maanomistajalta erikseen. Tämä menettely ei ole Winda Energy:n toimesta mahdollinen.

Winda Energy Oy on kuitenkin valmis toimittamaan kunnalle/valtuutetuille hankerajauksen sisään jäävien kiinteistöjen kiinteistönumerot, jotta valtuutetut voivat tehdä niiden omistajatiedoista suoran tietopyynnön Maanmittauslaitokselle.

Kunta on saanut Winda Energy Oy:lta puhelimitse tiedon, että Verkasalon hankealueella kattaen Alavieskan, Ylivieskan ja Kalajoen alueen käsittää noin 230 henkilön henkilörekisterin. Kunnalla ei ole ko. tietoja eikä kunnan viranhaltijat tarvitse tietoja päätöksenteon tueksi.

Henkilöiden tietosuojalaki ja henkilörekisterilaki

Henkilörekisterilain 2 § 2) mukaan henkilörekisterillä tarkoitetaan henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, jota käsitellään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla, sekä sellaista luetteloja, kortistoa tai muuta näihin verrattavalla tavalla järjestettyä henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiettyä henkilöä koskevat tiedot voidaan löytää helposti ja kohtuuttomitta kustannuksitta; 3) rekisterinpitäjällä henkilöä, yhteisöä tai säätiötä, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan ja jolla on oikeus määrätä henkilörekisterin käytöstä; 4) rekisteröidyllä henkilöä, jota henkilötieto koskee; 5) henkilötietojen käytöllä henkilörekisteriin merkittäviksi kerättyjen tai siihen talletettujen henkilötietojen käyttämistä rekisterinpitäjän omassa toiminnassa;

Henkilörekisterilain 18 §:n mukaan tiedon luovuttaminen henkilörekistereistä

Henkilörekisterissä olevia tai sitä varten kerättyjä henkilötietoja ei saa luovuttaa, ellei 2 tai 3 momentista muuta johdu tai ellei tietoja luovuteta:

1) rekisteröidyn suostumuksella tai rekisteröidyn toimeksiannosta;

2) lain tai asetuksen taikka niiden nojalla annetun määräyksen mukaisesti;

3) sellaisissa olosuhteissa, joissa henkilötiedon luovuttaminen kuuluu tavanomaisena osana sellaisen toiminnan harjoittamiseen;

luovuttamisen edellytyksenä on tällöin kuitenkin, että rekisteröidyn voidaan olettaa tietävän henkilötietojen tällaisesta luovuttamisesta ja että kysymys ei ole arkaluonteisista tiedoista; tai 19 §

Henkilötietojen massaluovutus ja arkaluonteinen otanta

Henkilörekisterissä olevia tai sitä varten kerättyjä henkilötietoja saa massaluovutuksena tai arkaluonteisena otantana luovuttaa vain:

1) jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa tai jos se tapahtuu rekisteröidyn toimeksiannosta

24 § Henkilörekisterin käytöstä ilmoittaminen tietyissä tapauksissa

Sen, joka on hankkinut rekisteröidyn henkilöluottotietoja käytettäväksi rekisteröityä koskevaa päätöksentekoa varten, on ilmoitettava rekisteröidylle luottotietojen käytöstä päätöksenteossa sekä siitä, mistä rekisteristä luottotiedot ovat peräisin, jos luoton epäminen tai muu rekisteröidylle kielteinen päätös pääasiallisesti johtuu saaduista luottotiedoista.

Suoramainoksessa, puhelinmyynnissä ja muussa suoramarkkinoinnissa sekä markkina- ja mielipidetutkimuksen kyselyssä, jota varten henkilön nimi- ja osoitetiedot on hankittu henkilörekisteristä, on ilmoitettava tiedonhankinnassa käytetyn henkilörekisterin nimi, rekisterinpitäjä ja tämän osoite.

25 § Tietojen luovuttamisen kirjaaminen

Rekisterinpitäjän on, jollei 2 momentista muuta johdu, henkilötietoja 19 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla luovutettaessa säilytettävä tieto siitä:

- 1) minkälaisia tietoja on luovutettu;
- 2) kenelle tiedot on luovutettu;
- 3) mihin tarkoitukseen tiedot on luovutettu käytettäväksi; sekä
- 4) milloin tiedot on luovutettu.

43 §

Henkilörekisteririkos

Joka tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti

- 1) tallettaa henkilörekisteriin arkaluonteisia tietoja;
- 2) antamalla rekisteröidylle väärän tai harhaanjohtavan tiedon estää tai yrittää estää rekisteröityä käyttämästä hänelle kuuluvaa henkilörekisterin tarkastusoikeutta;
- 3) käyttää henkilörekisteriä tai sen tietoja muuhun kuin lain mukaisesti määriteltyihin käyttötarkoituksiin;
- 4) luovuttaa henkilörekisteristä henkilötietoja; taikka
- 5) yhdistää henkilörekistereitä

ja siten loukkaa rekisteröidyn yksityisyyden suojaa taikka aiheuttaa hänelle muuta vahinkoa tai olennaista haittaa, on tuomittava henkilörekisteririkoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus toteaa kunnanvaltuustolle, että kunnalla ei ole ko. valtuutettujen pyytämiä tietoja,

ja lisäksi kunnanhallitus toteaa kunnanvaltuustolle, että ko. valtuutettujen pyytämän laajan selvityspyynnön toteuttaminen ja ko. henkilörekisterin perustaminen ja tietojen luovuttaminen ilman ao. henkilöiden suostumusta voi johtaa mm. henkilörekisterilain ja tietosuojalain perusteella rikosoikeudellisiin seuraamuksiin kunnan viranhaltijoille ja luottamushenkilöille.

Päätös:

Pykälän 192 käsittelyn aluksi sovittiin, että kunnanhallitus voi olla paikalla kokonaisuudessaan. Pyyntö valtuuston koolle kutsumisesta koskee yleistä luottamushenkilön tiedonsaanti-oikeutta, ei pelkästään pykälässä mainittua tuulivoimahanketta.

Asiasta käydyn keskustelun aikana Janne Havisto esitti perussuomalaisten valtuustoryhmän muutetun päätösesityksen:

"Alavieskan kunnan maankäyttöön ja talouteen liittyvässä päätöksenteossa, valmistelun ja päätöksenteon kohteena olevien kiinteistöjen kiinteistötunnus ja omistajatiedot tulee saattaa luottamushenkilöiden tietoon kootusti, pyydettyä ja viivyttämättä. Erikseen todetaan, että omistajatieto ei ole julkisuusperiaatteen mukainen julkinen asiakirja, vaan luottamushenkilön salassa pidettävä tieto. Alavieskan kunta perustaa ja ylläpitää tätä tarkoitusta varten EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisen henkilörekisterin valtuustokauden ajaksi. Rekisterin tekninen toteutus ja yksityiskohdat käsitellään erillisellä päätöksellä. Henkilörekisterin toteutukselle on esitettävä aikaraja. Ehdotamme toteutuksen määräpäiväksi 31.10.2021."

Tuomo Taka-Eilola kannatti Janne Haviston päätösesitystä.

Koska asiasta oli tehty kannatettu muutosesitys, puheenjohtaja totesi, että asia ratkaistaan nimenhuutoäänestyksellä. Pohjaesitystä kannattavat äänestivät JAA ja Janne Haviston muutosesitystä kannattavat EI. Äänestyksessä JAA äänesti viisi (5) kunnanhallituksen jäsentä ja EI kolme (3) jäsentä.

Puheenjohtaja totesi pohjaesityksen hyväksytyksi.

Janne Havisto, Tuomo Taka-Eilola ja Anne Huttunen jättivät eriävän mielipiteen (pöytäkirjan liitteenä).

Kvalt

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus toteaa kunnanvaltuustolle, että kunnalla ei ole ko. valtuutettujen pyytämiä tietoja,

ja lisäksi kunnanhallitus toteaa kunnanvaltuustolle, että ko.

valtuutettujen pyytämän laajan selvityspyynnön toteuttaminen ja ko. henkilökisterin perustaminen ja tietojen luovuttaminen ilman ao. henkilöiden suostumusta voi johtaa mm. henkilökisterilain ja tietosuojalain perusteella rikosoikeudellisiin seuraamuksiin kunnan viranhaltijoille ja luottamushenkilöille.

Päätös:

Asiasta käydyssä keskustelun aikana Janne Havisto esitti seuraavan perussuomalaisten valtuustoryhmän muutetun päätösesityksen:

"Alavieskan kunnan maankäyttöön ja talouteen liittyvässä päätöksenteossa, valmistelun ja päätöksenteon kohteena olevien kiinteistöjen kiinteistötunnus ja omistajatiedot tulee saattaa luottamushenkilöiden tietoon kootusti, pyydettyä ja viivyttämättä. Valtuusto velvoittaa kunnan virkamiehet tekemään henkilökisterin nyt vireillä olevien tuulivoimapuistojen alueen kiintesitökisteritunnuksista ja maanomistajista. Valtuusto pitää tarpeellisena selvittää nämä asiat lallisuuden ja oikeellisuuden vuoksi (esteellisyys). Erikseen todetaan, että omistajatieto ei ole julkisuusperiaatteen mukainen julkinen asiakirja, vaan luottamushenkilön salassa pidettävä tieto. Alavieskan kunta perustaa ja ylläpitää tätä tarkoitusta verten EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisen henkilökisterin valtuustokauden ajaksi. Rekisterin tekninen toteutus ja yksityiskohdat käsitellään erillisellä päätöksellä. Henkilöstökisterin toteutukselle on esitettävä aikaraja. Esitämme toteutuksen määräpäiväksi 31.10.2021 mennessä."

Tuomo Taka-Eilola kannatti Janne Haviston päätösesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty kunnanhallituksen esityksestä poikkeava päätösesitys, asiasta on äänestettävä. Äänestys suoritettiin nimenhuutoäänestyksellä. Ne, jotka kannattivat kunnanhallituksen pohjaesitystä, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Janne Haviston muutettua päätösesitystä äänestivät EI.

Nimenhuutoäänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys (JAA) sai 11 ääntä ja Janne Haviston esitys (EI) sai 7 ääntä.

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen pohjaesityksen hyväksytyksi.

Janne Havisto, Tuomo Taka-Eilola, Anne Huttunen, Lauri Huhtala, Jaana Nyman, Mauri Marjakangas ja Heikki Malinen jättivät eriävän mielipiteen.

Tapio Mattila, Marja Isokääntä ja Olavi Simi poistuivat esteellisinä pykälän käsittelyä ajaksi.